

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/3 2018 s. 1884-1901, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SERTİFİKA PROGRAMINA KATILAN ÖĞRENCİLERİN SERTİFİKA PROGRAMI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ*

Şener DEMİREL**

Yelda KÖKÇÜ***

Geliş Tarihi: Haziran, 2018

Kabul Tarihi: Eylül, 2018

Öz

Türkiye, son yıllarda bulunduğu coğrafyada meydana gelen olaylar sonucunda mülteci akınına uğramıştır. Özellikle Suriye'den göç eden 3 milyondan fazla mülteciye Türkçe öğretmek hayati önemi taşımaktadır. Bunun yanında Afrika'dan Asya'ya Avrupa'dan Amerika'ya çok sayıda ülkeden çeşitli amaçlarla Türkiye'ye gelen insanların Türkçe öğrenme ihtiyaçları da yadsınmaz bir gerçektir. Muhtemel sorunların çözümü için başta yurt dışında Yunus Emre Enstitüsü ve yurt içinde TÖMER gibi kuruluşlar olmak üzere çok sayıda kurum ve kuruluş yabancılara Türkçe öğretmek için ciddi bir çalışma içine girmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Fırat Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) tarafından açılan Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan kursiyerlerin sertifika programı hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Bu amaçla nitel desende yürütülen araştırmada 9 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ilgili programa katılan 6 kadın, 4 erkekten oluşan 10 katılımcı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların ders içeriği, akademik personel, ölçme değerlendirme teknikleri ve program içeriği hakkında olumlu; kullanılan yöntem ve teknikler ve ders süreleri hakkında ise olumsuz görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, sertifika programı, içerik analizi.

VIEWS ABOUT CERTIFICATE PROGRAM OF STUDENTS PARTICIPATING IN THE FOREIGN TURKISH TEACHING CERTIFICATE PROGRAM

Abstract

Turkey, as a result of events occurring in its geography has undergone in recent years the influx of refugees. Especially, more than 3 million refugees who migrate from Syria have a vital importance to teach the language of this

* Bu makale, 17-19 Mayıs 2017 tarihleri arasında Bursa Uludağ Üniversitesinde gerçekleştirilen I. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni'nde sözlü sunulan "Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına Katılan Öğrencilerin Sertifika Programı Hakkındaki Görüşleri" adlı bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletmiş hâlidir. Makale tam metin olarak yayımlanmamıştır.

** Prof. Dr.; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, sdemirel63@gmail.com.

*** Arş. Gör.; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, yekokcu@hotmail.com.

country. Besides, the desire to learn Turkish from people from Africa to Asia from Europe to America for various purposes from various countries is an indisputable fact. In order to solve the probable problems, many institutions and organizations such as Yunus Emre Institute and TOMER in Turkey have taken a serious effort to teach Turkish to foreigners.

The purpose of this study is to determine the opinions of the trainees who attended the Foreign Language Turkish Language Teaching Certificate Program opened by Firat University Turkish Teaching Practice and Research Center (TOMER) about the certificate program. For this purpose, a semi-structured interview form consisting of 9 questions was used in the qualitative research. The study group consisted of 10 participants consisting of 6 women and 4 men participating in the related program. In the analysis of the data, content analysis method was used. As a result of the research, participants were positive about course content, academic staff, assessment techniques and program content; the methods and techniques used and the time of the lesson.

Keywords: Teaching Turkish with foreign language, certificate program, content analysis.

Giriş

Çeşitli sözlüklerde ve alan yazın çalışmalarında, en genel anlamda “insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma”, biçiminde tanımlanan dil, tanımda ifadesini bulan “insanlar arasında anlaşma aracı” olma özelliği ile sadece insanları değil toplumların da birbirleriyle anlaşmasına araç olmaktadır. TDK Türkçe Sözlük’te (2010, s. 526) yer alan “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan” biçimindeki tanım, dikkat edileceği üzere daha çok dilin bir anlaşma aracı olarak ifadesini kapsamaktadır.

Kuşkusuz dil, yukarıdaki tanımda belirtildiği gibi bir anlaşma aracı olmanın ötesinde birçok özelliğe daha sahiptir. Örneğin Ergin (1998, s. 3) “Dil, insanlara arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” diyerek dilin sahip olduğu özelliklerin altını çizmiştir. Dilin “antlaşmalar sistemi” olması özelliği sadece bir toplumu oluşturan bireyler için değil farklı dilleri konuşan bireyler için de geçerli bir olgudur.

Dil edinimi ve dil öğrenimi kavramları ise ilk bakışta birbirlerinin aynısı gibi görünse de dikkatli bir biçimde bakıldığında söz konusu iki kavram arasında önemli bir anlam farkı olduğu görülecektir. Dil öğreniminin planlı, istendik; dil ediniminin ise beynin öğrenme sürecini kalıcı hale getirmesi süreci olarak tanımlamak mümkündür. Dil edinimi ifadesi kişinin doğumundan, hatta anne karnından ergenlik çağına (13-15 yaş) kadar geçen süre içinde dile ait kuralları yani anadilini veya bir başka dili nasıl öğrendiğini veya edindiğini konu edinir. Görüleceği üzere her iki kavram arasında süreç/zaman ve informal/formal gibi açılardan birtakım farklılıklar olduğu

öne çıkmaktadır. Konuyu biraz daha somutlaştırmak gerekirse, yabancı dil öğrenme planlı programlı ve belli bir zaman dilimini gerektiren, dil edinimi için böyle bir şartlar kümesi bulunmamaktadır. Yani kişiye, öğrenme hızına, ilgiye, dikkate ve pratiğe bağlı olarak bir yabancı dil öğrenimi gerçekleşirken, dil edinimi için dil öğrenimi gibi birtakım ölçütler yoktur.

Kültürün korunmasının ve sonraki nesillere aktarılmasının en önemli araçlarından biri olan dil öğretimi aracılığıyla yabancılara kültür aktarımı yapmak mümkündür. Nasıl ki bir yabancı dil öğrenirken, farkında olarak veya olmayarak o yabancı dile ait kültürel unsurlardan da etkileniyorsa, aynı şekilde yabancılara Türkçe öğretmek de Türk kültürünü yabancılara aktarmanın önemli bir aracı durumuna gelmektedir. Bir başka ifadeyle, dilin kültürden bağımsız olarak öğretilmeyeceği gerçeğinden hareketle, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin aynı zamanda Türk kültürünün yabancılara tanıtılması olduğu söylenebilir. Buradan yola çıkarak Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenin önemi her fırsatta vurgulanarak, henüz yeni olan bu alanı geliştirmek için yapılan çalışmalara önem verilmelidir. Bu amaçların gerçekleştirilmesi ve nitelikli öğrencilerin yetiştirilmesi için üniversitelere büyük görevler düşmektedir. Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler lisans düzeyinde özel bir eğitim almamaktadır. Birkaç üniversite bu alandaki çalışmalarını yüksek lisans programı olarak gerçekleştirmekte ve bu çalışmalar genellikle kurumsal düzlemde yürütülmektedir. Bu durum gelişen dünyada Türkçe ve Türkiye için önemli bir eksiklik (Açık, 2008, s. 41).

Türkçe öğretimi yurt içinde üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılara Türkçe öğretim merkezleri/birimleri tarafından, büyük oranda da Eğitim Fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir (Alyılmaz, 2010, s. 729). Yurt dışında ise Türk Kültür Merkezleri, üniversitelere bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri başlıca Türkçe öğretim kurumlarını oluşturmaktadır ve son yıllarda bu görevi Yunus Emre Enstitüsü yürütmektedir (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012, s. 52).

Yabancıların Türkiye’ye uyumunda birtakım sorunların yaşandığı da bilinen bir gerçektir. Söz konusu sorunların en başında “yabancıların Türkçeyi bilmemeleri” gelmektedir. Temel sorundan hareketle “yabancılara Türkçe öğretmek” hayati önem arz eder hâle gelmiştir. Bunun için de özellikle çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla kurs açılması yoluna gidilmiş; Fırat Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi de açmış olduğu “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı” ile yabancılara Türkçe öğretecek kursiyerleri daha nitelikli bir seviyeye getirmeyi hedeflemiştir.

Yabancılara Türkçe Öğretimi için kurulmuş olan söz konusu kurumlarda gerçekleştirilen Türkçe öğretim faaliyetlerinde bazı sorunlar yaşanmaktadır. Çünkü bir yabancı dilin öğrenilmesi çok da kolay bir süreç değildir. Özellikle hedef/öğrenilecek dile ait önyargılar,

hedef dilin gramatikal yapısı, telaffuz sistemi, hedef dil ile kaynak dil arasında tarihten gelen çeşitli ilişkiler vs. bu süreci olumlu veya olumsuz bir biçimde etkilemektedir. Kara'nın (2010, s. 408) da belirttiği üzere öğrenci merkezli uygun yöntem ve teknikler sayesinde yabancı dil öğretimi daha kolay bir hâl almaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Fırat Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi tarafından gerçekleştirilen Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan kursiyerlerin sertifika programı ile ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmektir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan öğrencilerin sertifika programı hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik nitel desende gerçekleştirilen bir durum çalışmasıdır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008, s. 39) göre nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir. Durum araştırması ise nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan ve belli bir ortamın, programın veya sosyal grubun derinlemesine incelendiği yöntemdir (Öztürk vd., 2014, s. 21).

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Fırat Üniversitesi, Türkçe Öğretim Merkezi bünyesinde 2016-2017 öğretim döneminde açılan “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan 125 öğrenci, örneklemini ise söz konusu anketi cevaplandıran 10 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan 10 katılımcının 6'sı kadın, 4'ü erkektir. Söz konusu katılımcıların 5'i lisans eğitimine devam ederken 5'i ise mezun durumdadır.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak toplam 9 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu bire bir öğrencilere uygulanmış ve öğrencilerin cevapları kayıt altına alınmıştır. Söz konusu görüşme formu hazırlanırken alan yazın taraması yapılmış ve taslak bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçeğin hazırlanması sırasında iki Türkçe Eğitim alan uzmanı bir de Eğitim Bilimleri alan uzmanı öğretim üyesinin görüşleri alınarak ölçeğe son şekli verilmiştir. Formda yer alan sorular şunlardır:

1. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programında yer alan dersler ve içerikleri hakkındaki genel görüşlerinizi belirtiniz.
2. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı kapsamında derslere giren akademik personelin mesleki yeterlikleri hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.
3. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı derslerinde kullanılan yöntem ve teknikler hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı derslerinde uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin objektif/subjektif olma durumu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
5. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programındaki derslerin süreleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?
6. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına başlamadan önceki beklentileriniz doğrultusunda aldığınız eğitimi değerlendiriniz.
7. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programında aldığınız dinleme, okuma, konuşma ve yazma gibi iletişimsel dil becerilerinin en çok hangi temel dil becerisine (dinleme, okuma, konuşma, yazma) katkısı olduğunu düşünüyorsunuz, belirtiniz.
8. Genel olarak Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programının size kazandırdıkları hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı hakkında başka düşünceleriniz varsa yazınız.

2.4. Verilerin Analizi

Veri analizinin ilk aşamasında, görüşme formu ile elde edilen veriler bilgisayar ortamında kaydedilmiştir. Betimsel istatistik teknikleri kullanılarak katılımcıların cinsiyet, öğrenim durumu gibi özellikleri belirlenmiştir. Çalışma kapsamında kursiyerlerin görüşleri başlıklar hâlinde sınıflandırılmıştır. 9 sorudan oluşan görüşme formunun maddeleri kendi içinde gruplandırılarak analiz işlemi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra çalışma içinde cevapların frekans tablolarına yer verilmiştir.

Araştırmacı tarafından kaydedilen veriler, katılımcılar tarafından tekrar kontrol edilmiş ve bu yolla araştırmanın “inandırıcılığı” sağlanmıştır. Araştırmanın süreci ve nasıl işleyeceği hakkında kursiyerlere detaylı bilgi verilerek ise araştırmanın “aktarılabirliği” artırılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın güvenilirliği açısından Miles ve Huberman (2016, s. 64) tarafından geliştirilen (Güvenirlik= Görüş Birliği Sayısı/ Toplam Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı Sayısı)

formülü kullanılmış ve iki ayrı kodlama arasındaki uyum yüzdesinin %80 olduğu hesaplanmıştır. Bu oran %70'in üzerinde olduğu için çalışmanın güvenilirlik açısından yeterli olduğu görülmüş, bu yolla araştırmanın “tutarlılığı” sağlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler, belirlenen amaçlar doğrultusunda sınıflandırılmış ve başlıklar hâlinde sunulmuştur. Bulgular kodlanırken 1 numaralı katılımcının 1. numaralı görüşme formuna verdiği cevap “K-1.1.” şeklinde kısaltılmıştır.

Araştırmanın ilk amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programında yer alan dersler ve içerikleri hakkındaki genel görüşlerinizi belirtiniz” sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 1: Katılımcıların Sertifika Programında Yer Alan Dersler Hakkındaki Görüşleri

Ders İçerikleri	f
Pekiştirici	3
Yetersiz süre	3
Uygun	2
Yoğun program	1
Yetersiz uygulama	1

Elde edilen verilere göre katılımcılar çoğunlukla sertifika programında yer alan dersler ve içeriklerinde memnun oldukları fakat programın süresinin yetersiz olduğunu düşündükleri görülmektedir (f=3). Katılımcılar yine sertifika programında işledikleri derslerin lisans dersleriyle olan benzerliklerine dikkat çekmişler ve bu derslerin de pekiştirici rol üstlendiğine değinmişlerdir (f=3):

K-5.1.Ders süresi ve bu sürenin ve içeriğin zenginleştirilmesi oldukça önemli.

K-6.1. Genel olarak konular okuduğum bölümdeki derslerden anlatıldığı için yabancılik çekmedim.

K-7.1.Toplam 20 farklı ders gördük. Bu derslerin çoğunu lisans dönemimde gördüğümüz için pekiştirmiş olduk. Dersler genelde iyiydi fakat içerikleri daha fazla yabancılara öğretme amacını içermeli diye düşünüyorum.

K-8.1. Sürenin kısa olması sıkıntı yaratsa da öğretmenlerimizin ders içeriklerini faydalı bir şekilde öğrettiklerini söylemek mümkün.

K-9.1.Dersler üniversitede aldığımızı derslere benzediğinden pekiştirme niteliğinde dersler işledik.

K-10.1.Dersler ve içerikleri gayet iyi fakat programın süresi çok kısa.

Araştırmanın ikinci amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programında derse giren akademik personelin mesleki yeterlilikleri hakkındaki görüşlerinizi nelerdir? sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 2: Katılımcıların Derslere Giren Akademik Personel Hakkındaki Görüşleri

Akademik Personel	f
Tecrübeli ve yetkin	7
Çekimser	1
Yetersiz	1
Tecrübesiz	1

Katılımcıların çoğunluğu (n=7) sertifika programında derse giren akademik personelin mesleki yeterlikleri ve ders planlama becerileri hakkında olumlu görüşe sahiptir. Akademik personelin yeterli alan bilgisine sahip olduğunu belirten öğrenciler bu konuda sıkıntı yaşamadıklarını belirtmektedir. Bir öğrenci akademik personelin mesleki yeterliliği hakkında görüş belirtmekten çekinirken bir öğrenci de personelin daha tecrübeli ve unvanı yüksek personelden seçilmesi gerektiğini dile getirmektedir.

K-1.2. Hocalar mesleki olarak yeterliydi.

K-2.2. Tecrübeli ve alanına hâkim hocalardı.

K-3.2. Hocalarımız gayet bilgili ve işinde başarılı olan kişilerden seçilmiştir. En önemlisi hepsi güler yüzlü ve dost canlısı kişiler.

K-4.2.Hocalar bilgili ve başarılı.

K-5.2. Akademik personeller hakkında yorum yapmak belki bu kısıtlı zamanda yanlış olabilir. Olumlu ve olumsuz yorum yapmak 4 haftalık bir süreç için de zordur.

K-6.2. Konuların daha tecrübeli ve birikimli kişiler tarafından verilmesi daha doğru olur.

K-10.2. Hocalarımız çok iyi ve bilgilerini bize ulaşma konusunda başarılılar. Bu konuda haklarını yememek lazım.

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı derslerinde kullanılan yöntem ve teknikler hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 3: Katılımcıların Derslerde Kullanılan Yöntem ve Teknikler Hakkındaki Görüşleri

Yöntem ve Teknikler	f
Eksik	5
Yeterli	3
Zaman-yöntem	1
Kısıtlı teknik	1

Elde edilen verilere göre kursiyerlerin çoğunluğu (n=5) sertifika programı derslerinde kullanılan yöntem ve tekniklerin eksik yönleri olduğunu düşünmektedir. Katılımcılardan 3'ü ise kullanılan yöntem ve tekniklerin uygun ve yeterli olduğunu düşünürken bir katılımcı ders süresinin az olmasının yöntem ve teknik seçimini etkileyen önemli bir unsur olduğunu belirtmiştir.

K-2.3. Kullanılan yöntem ve teknikler uygundu çünkü uygulama derslerinde kısa sürede Türkçe öğrenen öğrenciler vardı. Bu durum da kullanılan tekniğin uygunluğunu yansıtıyor.

K-6.3. Farklı yöntem ve teknikle karşılaşmadım. Genel olarak sunuş yoluyla öğretim kullanıldı ki eksik olduğunu düşünüyorum. Anlatımlarda bundan başka yöntem ve teknikler kullanılabilir.

K-7.3. Bazı hocalar dersi tek düze işliyor, daha fazla yöntem ve teknik kullanılmalı. Bu yavan bir anlatıma sebep olmaktadır.

K-8.3. Yöntem ve teknikler açısından bazı aksaklıklar var. Yeterli materyallerle desteklenmesi daha faydalı olabilir.

K-9.3. Çoğunlukla düz anlatım kullanıldığından derslerde kopmalar yaşanmaktadır. Yer yer soru-cevap tekniği dinleyicileri derse katmada bir nebze de olsa yetmektedir.

K-10.3. Hocalarımın yöntem ve teknik seçimi başarılı. Uygun yöntem ve tekniklerle dersi devam ettiriyorlar.

Araştırmanın bir diğer sorusu olan “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı derslerinde uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin objektif/subjektif olma durumlarını belirtiniz” sorusuna ait veriler Tablo 4’te yer almaktadır:

Tablo 4: Katılımcıların Uygulanan Ölçme-Değerlendirme Teknikleri Hakkındaki Görüşleri

Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri	f
Objektif	5
Bazen objektif bazen subjektif	3
Subjektif	1

Derslerde kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin objektif/subjektif olma durumu ile ilgili soruya katılımcıların çoğunluğu olumlu görüş belirtmiştir (n=5). Kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin bazen objektif bazen ise subjektif olduğunu düşünen katılımcı sayısı da az değildir (n=3). Bir katılımcı ise uygulanan ölçme ve değerlendirme metotlarının subjektif olduğunu belirtmiştir.

K-2.4. Ölçme istatistiksel olduğu için objektiftir.

K-3.4. Bazen objektif bazen ise subjektif.

K-4.4. Değişkenlik gösteriyor.

K-5.4. Ölçme ve değerlendirme istatistiksel bir ders olduğu için objektif olduğunu düşünüyorum.

K-7.4. Objektif olmak gerekli.

K-8.4. Ölçme ve değerlendirmenin olduğu yerde daha çok objektif olunmalı. Ama öğretmenlik tamamen yetenek işidir bana göre performans değerlendirmesi de olabilir.

K-10.4. Objektif olduğunu düşünüyorum.

Araştırmanın beşinci alt amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programındaki derslerin süreleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 5: Katılımcıların Ders Süreleri Hakkındaki Görüşleri

Ders Süreleri	f
Uzun	4
Yetersiz	4
Yeterli	2

Katılımcıların bir kısmı (n=4) ders sürelerinin oldukça uzun bulurken bir kısmı ise (n=4) ders sürelerinin daha uzun olmasını gerektiğini belirtmiştir. Araştırmanın bu maddesine ilişkin birbirine zıt iki farklı görüş belirtilmiştir. Katılımcıların 2'si ise ders süreleri hakkında olumlu görüş belirtmiş ve bu konuda bir sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

K-2.5. Süre daha uzun olmalıydı. 1 ay yabancılara Türkçe öğretmek için çok kısa

K-3.5. Biz hafta sonu grubu olarak çok zorluk çektik. Hafta içi yoğunluğunun üstüne kurs çok yorucu oldu.

K-4.5. Ders süreleri ders programından dolayı oldukça uzun.

K-5.5. Kursun süresi yeterli değil.

K-6.5. Derslerin süresi çok kısa. Bir aylık bir süreçte bu alanda yeterlilik kazanılabileceğini pek zannetmiyorum.

K-7.5. Ders süreleri 120 dakika olarak belirlenmiş. Bazı dersler için yeterli olsa da bazı dersler için kısa.

K-8.5. Ders sürelerini yeterli buluyorum.

K-9.5.Dersler kısa tutulup aktarılması gereken bilgiler daha yoğun biçimde aktarılması daha yararlı olur.

K-10.5. Dersler çok uzun sürede işleniyor. Ben hocayı sadece 30-40 dk. dinliyorum. Geri kalan sürede ders bitsin diye bekliyorum.

Araştırmanın altıncı alt amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına başlamadan önceki beklentileriniz doğrultusunda aldığınız eğitimi değerlendiriniz” sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 6: Katılımcıların Sertifika Programı Hakkındaki Beklentileri İle İlgili Görüşleri

Beklenti	f
Olumlu	7
Yetersiz uygulama sayısı	2
Yetersiz katılımcı kriteri	1

Genel olarak bakıldığında katılımcıların sertifika programı hakkında olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir (n=7). Katılımcılar yabancı dil öğrenen bir öğrenciye nasıl yaklaşacaklarını, gördükleri eğitim ve öğretim sayesinde nasıl yol alacakları hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan 2’si sertifika programında yer alan derslerde daha fazla uygulama çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini belirtirken bir katılımcı ise sertifika programına girişte katılımcı kriterlerinin artırılması gerektiğini söylemiştir.

K-1.6.Daha fazla uygulama yaparız diye düşünmüştüm.

K-3.6. Katkısı olduğunu düşünüyorum. Bir öğrenciye nasıl yaklaşılacağı öğrendim.

K-5.6.Aslında programa başlamadan önce merak etmiyor değildim fakat programa başlamamla birlikte “yabancı” ve “yabancı öğrenci” arasındaki farkı fark ettim.

K-6.6. Süre biraz daha uzun olmalı, katılımcı kriterleri daraltılmalı.

K-7.6. Uygulamaya yeterince yer verilmedi bu nedenle beklentimi karşılamadı.

K-8.6. Bu programa başlamadan önce yabancı bir öğrenciyle karşılaştığımda ne yapmam gerektiğini zihnimde belirleyememiştim. Bu konuya aydınlatmaktı asıl beklentim ve bunu gerçekleştirdim.

K-9.6. Kişisel beklentimin bir adım ötesine geçtiğimi düşünüyorum. Gerekli sertifikaları edindikten sonra yurt dışında eğitmen olarak görev yapmayı daha güçlü biçimde istiyorum. Bu bakımdan güdüleyen bir program.

K-10.6. Gördüğüm eğitim sayesinde yapacağım etkinlikler, göstergeler vb. daha çok zenginleşti.

Araştırmanın yedinci alt amacına yönelik olarak katılımcılara “Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı kapsamında aldığınız dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi dil becerilerinin en çok hangisine katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur:

Tablo 7: Katılımcıların Sertifika Programının Hangi Dil Becerilerini Geliştirdiğine Yönelik Görüşleri

Temel Dil Becerileri	f
Dinleme ve konuşma	4
Konuşma	3
Yazma	1
Hepsi	1
Hiçbiri	1

Katılımcılar genel olarak sertifika programının dinleme ve konuşma (n=4) ve konuşma (n=3) becerilerini geliştirmeye yönelik olduğuna ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Bir katılımcı sertifika programının dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin hepsine olumlu katkıda bulunduğunu belirtirken bir katılımcı da ders süresinin kısıtlı olmasından dolayı programın dil becerilerinin gelişimine katkısı olmadığını dile getirmiştir.

K-3.7. En çok konuşmanın etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü bir öğrenciye yaklaşma biçimi öncelikle nasıl konuştuğumuzla, jest ve mimiklerimizle ilgilidir.

K-4.7. Konuşma alanında bilgili olduğumuzu sansak da olmadığımızı gördük. Bir dil için en önemli özelliğin konuşma olduğunu öğrendim.

K-5.7. Bence dinleme ve konuşma çünkü kişinin günlük hayat idamesindeki en önemli etkinlik bunlardır.

K-6.7. Dil becerileri arasında eğitim alanında pek farklılık kazanmadım çünkü zaman çok kısıtlı ve dersler tek düze.

K-7.7. dinleme ve konuşma becerisine katkısı oldu.

K-8.7. Temel dil becerilerinin hepsine de katkı sağladığını düşünüyorum.

Araştırmanın sekizinci alt amacına yönelik olarak ise sertifika programına katılan öğrencilere “Genel olarak Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programının sizlere kazandırdıkları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir:

Tablo 8: Sertifika Programının Katılımcılara Kazandırdıkları İle İlgili Görüşler

Programın Katkısı	f
Uygulama içeriği	4
Programa bakış açısı	2
Rota belirleme	2
Dil öğretimi	1
Öğrenci etkileşimi	1

Katılımcılar sertifika programının uygulama hakkında fikir sahibi olma (n=4), programa bakış açısı geliştirme (n=2), yol haritası belirleme (n=2), dil öğretimi hakkında bilgilenme (n=1) ve öğrenciye nasıl davranılacağını bilme (n=1) noktalarında kendilerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir.

K-1.8. Öğrenci seviyeleri hakkında bilgi sahibi olduğum için basitten karmaşığa uygulama yönünde fikir verdi.

K-2.8. Faydalı bir sertifika programıydı. Uygulama dersleriyle öğrendiklerimizi pekiştirdik.

K-3.8. Öğrencilere nasıl davranmamız gerektiği konusunda yol, yöntem, teknik ve bakış açısı kazandırdığını düşünüyorum.

K-4.8. Bakış açımı değiştirdi. Yabancılara sadece dilimizi değil kültürümüzü de öğretmemiz gerektiğini öğrendim. Görüldüğü kadar basit olmadığını ve üstümüze düşen sorumluluğun oldukça büyük olduğunu gördüm.

K-5.8. İlk olarak zihnimde yabancı öğrenciye Türkçe eğitimi belli bir kesim ülke öğrencisi olmadığını sadece politik ve siyasi yaşanan toplumsal hayatta en yakın çevremizdeki yabancılar dışında birçok öğrenciyi kapsadığını öğrendim.

K-7.8. Bu eğitimle birlikte yabancılara ilk etapta dilimizi nasıl kazandıracağımızı öğrendim. Uygulama yapmadıkça kazandığım kazanımlar hakkında bilgi veremem.

K-8.8. Rota belirleme konusunda zihnimi aydınlattığımı düşünüyorum. Daha planlı ve programlı olabileceğim.

K-9.8. Kişisel kariyere büyük katkısı olduğunu düşünüyorum. Kariyer planlaması olarak önemli bir basamağı bu program sayesinde geçtiğime inanıyorum.

K-10.8. Yapılacak etkinliklerin öğrencilere ne gibi faydaları olduğunu öğrendi. En önemlisi karşımızdakine güven duygusu aşılammamız gerektiğini öğrendim.

Son olarak ise katılımcılara eklemek istedikleri başka düşünceleri olup olmadığı sorulmuş ve aşağıdaki verilere ulaşılmıştır:

K-3.9. Öğrencilerle empati içinde olmalıyız. Sonra Türkiye'nin yahut buldukları bölgenin kültürünü empoze etmek gerekir. Kültür şoku veya kültür yozlaşmasına karşı etkili bir şey olduğunu düşünüyorum.

K-4.9. Eğitim süresi daha uzun tutulmalı.

K-7.9. Daha çok tecrübeye dayalı olmalı diye düşünüyorum. Ayrıca alınan eğitim sınıflara ayrılmalı. Farklı bölüm mezunları aynı sınıfta ders görmemeli. Çünkü eğitim verilecek yaş grupları aynı değil.

K-9.9.Yaparak yaşayarak öğrenmeye önem verilerek bilginin kalıcılığını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalı.

K-10.9. Yabancı öğrencilere yaklaşımımız sıcak olmalı. Bu sıcak yaklaşımdan artık kendileri de durumu kabullenip onların da öğrenmek için çaba sarf edeceklerini düşünüyorum.

Katılımcılar tarafından farklı konularda belirtilen görüşler kaydedilmiş ve yukarıdaki verilere ulaşılmıştır. Katılımcılardan biri kurs süresinin daha uzun tutulması gerektiğini belirtirken bir diğer katılımcı ise sertifika programı derslerinde daha çok uygulamaya yer verilmesini düşündüğünü dile getirmiştir. Bir katılımcı ise yabancı öğrencilere karşı daha samimi ve sıcak davranılması gerektiğini belirterek yabancılara Türkçe öğretimine başka bir açıdan bakmayı denemiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Son yıllarda önem kazanan “Yabancılara Türkçe Öğretimi”; içeriği, sahip olduğu temel ve genel ilkeler, yöntem ve teknikler ile eğitim sistemimize önemli bir bakış açısı kazandıracak özelliğe sahiptir. Bundan 10-15 sene önce şüphe ve tereddütle yaklaşılan bu konu bugün ülkemizin içinde bulunduğu şartlara bağlı olarak önemli bir konu hâline gelmiştir. Bununla birlikte ülkemizde yıllardan beri uygulanan “yabancı dil öğretimi” konusunda karşılaştığımız ve bir türlü üstesinden gelemediğimiz sorunların benzerini “Yabancılara Türkçe Öğretimi” konusunda da yaşayacağımız ihtimalini karşımıza çıkarmaktadır. Başta Yunus Emre Enstitüsü, Millî Eğitim Bakanlığı ve Üniversiteler olmak üzere çeşitli kamu/özel kurum ve kuruluşları çok yoğun bir biçimde lisansüstü programlar, sertifika programları ve hizmet içi kurslar düzenleyerek yabancılara Türkçe öğretecek öğreticileri yetiştirmeye çalışmaktadır. Süreç çok hızlı bir biçimde geliştiği için birtakım sorunların ve eksikliklerin ortaya çıkması da gayet doğal bir durumdur. Dil öğretimi, Yabancılara Türkçe Öğretiminde karşılaşılan sorunlar, Yabancılara Türkçe Öğretimi gibi konularda yapılan çalışmalar (Hengirmen, 1993, 1994,1997; Demirel, 1999; Bayraktar, 2003; Barın, 2004; Arslan ve Gürsoy, 2008; Biçer, 2012; Arslan, 2012; Göçer ve Moğul, 2011; Şahin ve Kurudayıoğlu, 2011; Biçer, 2017) incelendiğinde yabancılara dil öğretiminin farklı boyutlarda ele alınarak alana ışık tutmaya çalışıldığı görülmektedir.

Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan öğrencilerin sertifika programı hakkındaki görüşlerine yönelik olarak yapılan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Katılımcılar Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programındaki ders ve içeriklerinin lisans programında verilen okuma, dinleme, konuşma ve yazma eğitimi dersleri ile materyal tasarımı, özel öğretim yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme gibi ders ve içerikleriyle benzer olduğunu; bu konuda özellikle Eğitim Fakültesinden mezun öğrencilerin olumsuz görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

2. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan akademik personelin mesleki yeterliliği konusunda genel anlamda bir iyimser görüş belirtilmiş olsa da katılımcılar yabancılara Türkçe öğretiminde tecrübeli ve bu konuda eğitim almış akademik personelin görevlendirilmesinin daha yararlı olacağı belirtilmiştir.

3. Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına katılan kursiyerlerin en çok şikâyet ettikleri konuların başında derslerde başvurulan yöntem ve tekniklerin eksik ve yetersiz olması gelmektedir. Katılımcıların yarısından fazlasının bu görüşte olması yöntem ve tekniklerin seçimi ve uygulanmasında hassasiyet gösterilmesi gerektiğini gözler önüne sermektedir. Er, Biçer ve Bozkırlı (2012) da çalışmalarında bu soruna değinerek ihtiyaç duyulan beceriye uygun yöntem ve tekniğin seçilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca derslerde konuya uygun materyal, araç ve gereçleri kullanılmaması da katılımcıların olumsuz görüş bildirdikleri konulardandır. Yapılan çalışmalar (Demirel ve Şahinel, 2006; Ünalın, 2006; Şahin ve Şahin, 2007) konuya uygun materyal ve araç-gereç kullanımının öğretim ortamını zenginleştirerek eğitimi daha verimli bir hâle getirdiğini göstermektedir.

4. Sertifika programındaki derslerde kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin objektif mi subjektif mi olduğu konusunda katılımcıların yarısı “objektif” demiş olsa bile, diğer yarısının subjektif veya bazen subjektif bazen objektif biçiminde bir görüş belirtmiş olmaları dikkate alınması gereken bir husustur.

5. Sertifika programındaki derslerin süreleri ile ilgili olarak katılımcılar ders sürelerinin oldukça uzun (n=4), uzun olmalı (n=4) ve yeterli (n=2) biçiminde görüş bildirmişlerdir. Hafta sonu ve hafta içi olmak üzere iki biçimde uygulanan programda şikâyetlerin büyük çoğunluğunun (n=8) birbiriyle çelişir nitelikte olması dikkat çekici bir konudur. Yani katılımcıların %40’ı dersler oldukça uzun derken, % 40’ı ise ders saatleri yetersiz uzun olmalı biçiminde görüşlerini dile getirmişlerdir.

6. Sertifika programına katılan öğrenciler programın büyük oranda beklentilerini karşıladığını belirtmişler, sadece 2 öğrenci uygulama sayısının az olduğunu belirtmiştir.

7. Programa katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (n=7), sertifika programının dinleme ve konuşma becerisini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Sadece bir öğrenci ders süresinin kısıtlı olmasından dolayı dil becerilerinin gelişimine katkısı olmadığını belirtmiştir.

8. Sertifika programının genel olarak katılımcılara kazandırdıkları konusunda, katılımcıların tamamı farklı görüşler çerçevesinde olsa da olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu bağlamda özellikle uygulama hakkında bilgi sahibi olma, programa bakış açısının değişmiş olması ve rota belirlemesine yardımcı olması gibi görüşler öne çıkmaktadır.

Öneriler

✓ Sertifika programının ders içerikleri düzenlenerek temel becerileri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) esas alan derslere önem verilmelidir.

✓ Ders veren sorumlu öğretim elemanlarının/üyelerinin mesleki anlamda alan uzmanı olmasına önem verilmeli, alan dışı kişilerin ders vermesinin önüne geçilmelidir.

✓ Sertifika programında yaşanan sorunlardan biri de derslerde sürekli aynı yöntemin kullanılmasıdır. Derslerde düz anlatım yöntemi yerine farklı yöntem ve teknikler canlı ve etkileşimli bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.

✓ Ders süreleri ders içeriği ile uyumlu olacak şekilde düzenlenerek zaten yeni bir dil öğrenmekte zorlanan öğrencilerin ilgilerinin dağılmasının önüne geçilmelidir.

✓ Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında uzman akademik personelin yetiştirilmesi için yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

Kaynaklar

Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Gazi Mağusa/ Kuzey Kıbrıs.

Alyılmaz, C. (2010) Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.

Arslan, M. (2012), Tarihi süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi-öğrenimi çalışmaları, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi / KSU Journal of Social Sciences*, 9/2.

Arslan, M. ve Gürsoy, A. (2008). Rol yapma ve drama etkinlikleriyle yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyonun sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(2).

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Hacettepe Üniversitesi, Güz, (1), 19-30.

Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. *Dil Dergisi*, 119, 58-71.

Biçer, N. (2012). Hunlardan Günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.

Biçer, N. (2017) *Türkçe öğretimi tarihi*. İstanbul: Kesit Yayınları.

- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Er, O., Biçer N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Ergin, M. (1998). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Electronic Turkish Studies*, 6(3).
- Hengirmen, M. (1993). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Dil Dergisi*, 10, 5-19.
- Hengirmen, M. (1994). TÖMER ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Dil Dergisi*, 25, 54-60.
- Hengirmen, M. (1997). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve TÖMER yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- İşcan, A. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*.
- Kara, M. (2010). Oyunlarla yabancılara Türkçe öğretimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27(27), 407-421.
- Miles, M. ve Huberman, M. (2016). *Nitel veri analizi*. (çev. Sadegül Akbaba Altun, Ali Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, A. ve Şahin, E. (2007). *Türkçe öğretiminde materyal geliştirme*. (ed. A. Kırkkılıç ve H. Akyol). İlköğretimde Türkçe Öğretimi içinde (309–349). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M., Tunçel, H. ve Öztürk, Y. A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının lisans düzeyinde verilen yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) dersine yönelik özyeterlik algıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 36-45.
- Türk Dil Kurumu (2010). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ünal, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi*. (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

While the concepts of language acquisition and language learning seem to be the same at first glance, it will be seen that there is an important difference between the two concepts when they are looked carefully. Language learning is planned; it is possible to define language acquisition as the process of making the learning process of the brain permanent. Language acquisition refers to the language of the birth of a person, even from the womb to the age of adolescence (13-15 years), how to learn or learn the language of the mother tongue or another language. As can be seen, there are some differences between the two concepts such as process / time and informal / formal differences. To make matters more concrete, there is no such set of conditions for language acquisition when it is planned to learn a foreign language and requires a certain period of time. In other words, there is no criteria such as language learning for language acquisition when a foreign language learning is taking place depending on the person, the speed of learning, the interest, the consideration and the practice.

The presence of foreigners in compliance with some of the problems Turkey is a known fact. At the beginning of the mentioned problems, "foreigners do not know Turkic languages". It is vital that "Teaching Turkish with foreigners" is still of vital importance. For this reason, a number of institutions and organizations have opened courses for the purpose of teaching Turkish to foreigners; The Foreign Language Turkish Language Teaching Certificate Program, which was opened by Fırat University Turkish Language Teaching Center, aims to bring the trainees who teach foreign languages to more qualified level.

Purpose

The aim of this research is determine the opinions and thoughts of the trainees participating in the Foreign Language Turkish Language Teaching Certificate Program conducted by Fırat University Turkish Language Teaching Center.

Method

This research is a qualitative study to determine the opinions of the students participating in the Certificate Program for Turkish Language Teaching in Foreign Countries on the certificate program. Qualitative research according to Yıldırım and Şimşek (2008: 39); "Qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a natural, realistic and holistic manner". The case study is a method that is widely used in qualitative researches and in which a certain environment, program or social group is examined in depth (Öztürk et al., 2014, p. 21).

Result

The following results were obtained in this study which was conducted for the opinions of the students who participated in the Certificate Program of Turkish Language Teaching for Foreigners about the certificate program:

1. Participants are aware that the courses and contents in the Certificate Program for Foreign Language Turkish Instruction are similar to the courses and contents such as reading, listening, speaking and writing lessons and material design, special teaching methods and assessment and evaluation in the undergraduate program; it has been determined that the students who graduated from the Faculty of Education report negative opinions.

2. Although there is a general optimistic view on the professional competence of the academic staff participating in the Certificate Program for Turkish Language Teaching with Foreigners, it has been stated that it is more beneficial for the participants to be experienced in teaching Turkish with foreign languages and to have the educated academic staff assigned.

3. The methods and techniques applied in the courses at the beginning of the topics that the trainees who participated in the Certificate Program of Turkish Language Teaching for Foreigners complain most are incomplete and inadequate. It is evident that more than half of the participants need to be sensitive to the selection and implementation of methods and techniques that are in this opinion. Er, Bicer and Bozkırlı (2012) mentioned that this technique should be chosen by referring to this problem in their work. In addition, the lack of appropriate materials, tools and equipment in the lessons is also a

negative opinion of the participants. The studies done (Demirel and Şahinel, 2006; Ünalın, 2006; Şahin and Şahin, 2007) show that the use of appropriate materials and tools brings education to a more productive environment by enriching the teaching environment.

4. It is important to note that even if half of the participants were "objective", the other half had to be subjective or sometimes subjective and sometimes objective in their view that the measurement and evaluation techniques used in the courses in the certificate program were objective or subjective.

5. Regarding the duration of the courses in the certificate program, participants reported their opinions in the form of a very long (n = 4), long (n = 4) and sufficient (n = 2) It is noteworthy that the vast majority of complaints (n = 8) are in contradiction with each other in the program, which is applied in two forms, weekdays and weekdays. That is, 40% of the participants said their lectures were rather long, while 40% expressed their opinions in a way that the lecture hours would be insufficient.

6. The students who attended the certificate program stated that the program satisfied the large expectations, only 2 students stated that the number of applications was low.

7. The vast majority (n = 7) of the students participating in the program stated that the certificate program improved their listening and speaking skills. Only one student indicated that language skills did not contribute to the development of the language because of the limited duration of the course.

8. All of the participants expressed a positive opinion on the fact that the certificate program generally contributed to the participation, although the participants were all different opinions. In this context, opinions such as having information about the application, changing the viewpoint of the program and helping to determine the route are highlighted.